

Dosarul nr. 2ra-1120/20

Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Dondușeni (jud: L. Danilișin)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud: Iu. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

ÎNCHEIERE

19 august 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Ungureanu Vadim, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ungureanu Vadim împotriva lui Cebotari Radu cu privire la revendicarea profitului,

împotriva deciziei din 07 noiembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a admis apelul declarat de Cebotari Radu, s-a casat hotărârea din 28 noiembrie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni și s-a emis o hotărâre nouă de respingere a acțiunii

c o n s t a t ă :

La 27 aprilie 2018 Ungureanu Vadim a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Cebotari Radu cu privire la revendicarea profitului.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 15 octombrie 2015 a încheiat cu Cebotari Radu o tranzacție (societate civilă), prin care s-a obligat să contribuie cu mijloace financiare inițiale, cu tehnică mecanizată (pentru semănat, prelucrat și recoltat), combustibil (motorină), material semincer (lucernă), manoperă etc., iar pârâtul să pună la dispoziție teren agricol ce-i va aparține, pentru a semăna, îngriji și recolta lucernă, care ulterior urma să fie vândută, iar banii obținuți să fi repartizați între ei în părți egale, începând cu cea de-a doua recoltă până la final, deoarece din prima roadă urmau să fie compensate cheltuielile inițiale suportate de către el.

La 10 aprilie 2016, în scopul executării obligațiilor asumate, a efectuat pe lotul de pământ, cu suprafața de 12 ha, oferit de Cebotari Radu, semănatul lucernei, asigurând tehnica mecanizată necesară, combustibil, manopera și materialul semincer necesar, suportând cheltuieli în mărime de 95.000 de lei.

A menționat că costul lucernei după prima recoltă a fost estimată în mărime de 88.000 de lei.

Însă investițiile financiare inițiale suportate de către el nu au fost recuperate.

După aceasta, Cebotari Radu nu i-a mai permis să recolteze lucerna pentru a repartiza între ei, conform înțelegerii, beneficiile semănatului acesteia.

Mai mult ca atât, pârâtul a recoltat lucerna semănată și continuă până în prezent să o facă, eschivându-se să repartizeze între ei, conform înțelegerii, avantajele câștigate (mijloacele financiare), din realizarea baloților cu lucernă.

Încercările de a soluționa pe cale amiabilă a litigiului dat, nu s-a soldat cu succes, ba dimpotrivă, pârâtul a depus o plângere pe numele lui la Procuratura Dondușeni.

A susținut reclamantul că Cebotari Radu, contrar clauzelor contractuale, nu doar că nu i-a permis să-și recupereze cheltuielile inițial suportate, dar în continuare recoltează lucerna, fără a repartiza între ei venitul obținut din realizarea baloților de lucernă.

A notat că Cebotari Radu, din realizarea baloților de lucernă în anul 2017, a obținut un venit mediu în mărime de 264.000 de lei.

Aproximativ aceiași sumă pârâtul a obținut-o și în anul 2018, care în continuare, timp de 5 ani, aproximativ va fi aceiași, întrucât este abia al doilea an de rod.

Suma indicată reprezintă de fapt venitul realizat în urma încheierii contractului de societate civilă cu pârâtul Cebotari Radu, care se eschivează cu rea-credință de la repartizarea egală a veniturii obținut, mai ales de la compensarea investițiilor inițiale pe care el le-a suportat.

În contextul expus, a solicitat Ungureanu Vadim admiterea acțiunii, încasarea din contul lui Cebotari Radu în beneficiul său a sumei de 139.000 de lei, constituită din 132.000 de lei cu titlu de câștig obținut din prestația care face obiectul societății civile pentru anul 2017 și 7.000 de lei cu titlu de investiții inițiale, precum și obligarea lui Cebotari Radu să nu-i creeze obstacole pentru recoltarea lucernei întru repartizarea ulterioară egală a veniturii obținut.

Prin hotărârea din 28 noiembrie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni, acțiunea depusă de Ungureanu Vadim a fost admisă și s-a încasat din contul lui Cebotari Radu în beneficiul lui Ungureanu Vadim suma de 139.000 de lei, constituită din 132.000 de lei cu titlu de câștig obținut din prestația care face obiectul societății civile și 7.000 de lei cu titlu de investiții inițiale, pentru anul 2017. S-a obligat Cebotari Radu să nu creeze lui Ungureanu Vadim obstacolele la recoltarea lucernei în perioada de rod de pe terenul care a constituit obiectul contractului de societate civilă, în scopul repartizării ulterioare a veniturii obținut în urma încheierii contractului de societate civilă. S-a încasat din contul lui Cebotari Radu în beneficiul lui Ungureanu Vadim suma de 4.170 de lei taxa de stat.

Prima instanță a motivat soluția prin faptul că în scopul executării condițiilor contractului de societate civilă, Ungureanu Vadim a prelucrat și a însămânțat terenul, a contribuit cu tehnica necesară și manopera sa, a procurat semințe, suportând cheltuieli în sumă de 95.000 de lei, care nu au fost acoperite din realizarea primei recolte, estimată în sumă de 88.000 de lei.

A constatat prima instanță că, reieșind din depozițiile lui Cebotari Radu date la Inspectoratul de Poliție Dondușeni în cadrul examinării plângerii sale împotriva acțiunilor lui Ungureanu Vadim, acesta a recunoscut că între el și reclamant a fost încheiată o înțelegere verbală prin care ultimul s-a obligat să planteze pe pământul, pe care pârâtul îl arenda de la Primăria sat. Țaul, r-nul Dondușeni, lucernă împreună cu ovăz. Înțelegerea consta în faptul că el trebuia să contribuie cu lotul de pământ, iar Ungureanu Vadim urma să-l prelucereze cu tehnica sa, să semene, să cosească lucerna și ovăzul, și să le ambaleze în balote, care ulterior urmau să fie vândute, iar profitul să-l împartă între ei. În toamna anului 2015 pământul a fost

arat, în primăvara anului 2016 a fost semănată lucerna împreună cu ovăzul. Toate lucrările au fost efectuate de lucrătorii reclamantului. În iunie 2016 lucerna cu ovăzul au fost cosite de către Ungureanu Vadim, fiind făcute aproximativ 5.000 de balote. Ungureanu Vadim a strâns toate balotele și le-a vândut, însă nu a repartizat între ei, în mod egal, câștigul obținut. Ulterior, el nu a permis lui Ungureanu Vadim să strângă următoarea roada, invocând că acesta nu s-a împărțit cu foloasele obținute din prima roadă, fără a menționa dacă au fost sau nu restituite cheltuielile suportate de reclamant pentru prelucrarea și însămânțarea terenului (f.d. 30-31).

Prima instanță a stabilit că pârâțul Cebotari Radu până în prezent strânge roada de lucernă și o realizează, fără să repartizeze în mod egal profitul obținut între el și Ungureanu Vadim conform înțelegerii stabilite prin contractul de societate civilă, precum și fără a clarifica situația dacă reclamantul și-a recuperat integral cheltuielile suportate inițial din realizarea primei roade.

A remarcat prima instanță că conform art. 1352 alin. (1) din Codul civil, contractul de societate civilă încheiat pe termen determinat poate fi reziliat înainte de termen doar pentru un motiv de reziliere a contractului, însă pârâțul Cebotari Radu nu a invocat vre-un motiv de reziliere a contractului, continuând, în mod unilateral să se folosească de profit obținut.

În circumstanțele expuse, prima instanță a concluzionat că acțiunea depusă de Ungureanu Vadim este legală și întemeiată.

La 24 mai 2019 Cebotari Radu a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 26 iulie 2019 a fost prezentată partea motivată a cererii de apel, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii din 28 noiembrie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii, precum și încasarea din contul lui Ungureanu Vadim în beneficiul său cheltuielilor de judecată.

Prin decizia din 07 noiembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, apelul declarat de Cebotari Radu a fost admis, s-a casat hotărârea din 28 noiembrie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni și s-a emis o hotărâre nouă de respingere a acțiunii. S-a încasat din contul lui Ungureanu Vadim în beneficiul lui Cebotari Radu suma de 3.128 de lei taxa de stat.

Instanța de apel a motivat soluția prin faptul că certificatul eliberat de Direcția Agricultură, Relații Funciare și Cadastru și certificatul prezentat de directorul SC „Rusu Agro Comerț” SRL, la care a făcut referire prima instanță, nu pot fi considerate drept probe concludente în aprecierea venitului pentru anul 2017, acestea conținând niște date care nu confirmă circumstanțele de fapt existente, or, cantitatea recoltei depinde de mai mulți factori, cum ar fi: tipul seminței semănată, precipitații, timpul recoltării etc, totodată prețul unui balot poate fi deferit în dependență de calitatea roadei și de cantitatea acesteia într-un balot.

Reclamantul Ungureanu Vadim a indicat că a suportat cheltuieli în mărime de 95.000 de lei, fără însă de a prezenta dovezi în acest sens.

Deși reclamantul a prezentat o listă cu lucrările efectuate și respectiv a cheltuielilor suportate, totuși acest înscris nu are forță probantă, nefiind confirmat prin probe pertinente și concludente (f.d. 32).

Certificatul eliberat de SC „Rusu Agro Comerț” confirmă costul a 1 kg de lucernă în anul 2016, însă nu confirmă cantitatea procurată și persoana care a procurat semințele respective.

La fel, nici în privința venitului obținut de 88.000 de lei din realizarea primei recolte, nu au fost prezentate probe, fiind doar niște afirmații ale reclamantului.

Mai mult ca atât, însăși declarațiile părților în proces referitor la condițiile încheierii contractului de societate civilă sunt contradictorii, în situația în care pe de o parte Ungureanu Vadim susține că el urma să beneficieze de prima roadă în mărimea cheltuielilor suportate, precum și că el a suportat toate cheltuielile, iar pe de altă parte Cebotari Radu care la fel pretinde că a suportat cheltuieli, precum și că toată roada trebuia să fi repartizată între ei în mod egal.

A reținut instanța de apel, că conform depozițiilor date în cadrul urmăririi penale (f.d.30), Cebotari Radu a declarat că conform înțelegerii el urma să contribuie cu teren, iar Ungureanu Vadim cu prelucrarea terenului, semănatul și strângerea roadei, care urma a fi împărțită în mod egal.

În acest sens, a constatat instanța de apel că roadă din anul 2016 a fost recoltată de către Ungureanu Vadim, iar roadă din anul 2017 de către Cebotari Radu, fapt ce se confirmă prin declarațiile martorilor audiați în cadrul prezentei cauze civile (f.d. 35,37).

Alte probe ce ar demonstra suportarea cheltuielilor și obținerea veniturilor, pentru a fi posibilă calcularea profitului realizat, nu au fost prezentate de nicio parte în proces.

Referitor la pretenția privind obligarea lui Cebotari Radu să nu creeze obstacole lui Ungureanu Vadim pentru recoltarea lucernei întru repartizarea ulterioară egală a venitului obținut, de asemenea, a fost considerată neîntemeiată, în cazul în care nu au fost prezentate probe referitor la prima pretenție.

La 11 februarie 2020 Ungureanu Vadim a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 07 noiembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, cu menținerea hotărârii din 28 noiembrie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni, pe care o consideră legală și întemeiată.

În motivarea recursului Ungureanu Vadim a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, declarând că Curtea de Apel Bălți a examinat superficial prezenta speță, apreciind arbitrar probele administrate, cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material.

Instanța de apel nu a ținut cont de declarațiile martorului Donici Iurie (f.d. 37), care a specificat aspectele cantitative, dar și referitor la costul serviciilor aferente semănatului de lucernă, precum și ale martorului Zaporojan Oleg (f.d. 36), care a menționat că a procurat de la Cebotari Radu baloți cu lucernă, achitându-i suma de 70.000 de lei.

În ședința instanței de apel, Cebotari Radu a recunoscut faptul că după prima recoltă, nu i-a mai permis accesul pe terenul cu lucernă, precum și că în anii 2017, 2018 și 2019 de unul singur a recoltat lucerna, fără a repartiza profitul obținut.

Argumentele invocate de Cebotari Radu în cererea de apel precum că și el a suportat cheltuieli aferente semănării terenului cu lucernă, a procurat semințe și a achitat manopera, și tehnica agricolă, contravine propriilor declarații date organului de urmărire penală.

Instanța de apel a încălcat regulile de interpretare a contractului, expres reglementate de legiuitor la art. 725-732 din Codul civil, care au incidență în prezentul litigiu și sunt menite să stabilească voința reală a părților în proces, întinderea drepturilor și obligațiilor acestora, luând în considerație principiul echității, buneii credințe și principiul interpretării utile (în sensul producerii efectelor juridice).

Or, respingând acțiunea, instanța de apel l-a defavorizat, întrucât Cebotari Radu nu doar că a recoltat lucerna, începând cu a doua roadă până în prezent, dar și va continua să o recolteze inclusiv și în anul 2020.

Deși a suportat cheltuieli la semănatul lucernei, onorându-și corespunzător obligațiile contractuale, până la urmă a rămas fără nimic, iar Cebotari Radu s-a îmbogățit nejustificat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Bălți a pronunțat decizia la 07 noiembrie 2019.

Din actele cauzei rezultă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa lui Ungureanu Vadim la 11 decembrie 2019 (f.d. 118), recepționată de recurent la 17 decembrie 2019 (f.d. 122).

Astfel, recursul declarat la 11 februarie 2020, este în termen.

La 13 iulie 2020 în adresa lui Cebotari Radu a fost expediată copia recursului declarat de Ungureanu Vadim, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 151).

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ungureanu Vadim, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție notează că conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul depus de Ungureanu Vadim, asemenea aspecte nu se regăsesc.

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Ungureanu Vadim, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Ungureanu Vadim, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Nicolae Craiu

Mariana Pitic